

Sosiaali- ja terveystieteiden
Eduskunta

22.09.2009

**Asia Kannanotto koskien hallituksen esitystä Eduskunnalle laiksi
tupakkaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta**

Arvoisa vastaanottaja

Terveyden edistämisen keskus ry ja Hengitysliitto Heli ry kiittävät saamastaan kannanottopyynnöstä, joka koskee hallituksen esitystä HE 134/2009 vp laiksi tupakkaverosta annetun lain liitteen muuttamista.

Esityksessä ehdotetaan tupakkaverosta annetun lain liitteenä olevaa verotaulukkoa muutettavaksi siten, että savukkeiden, sikareiden ja pikkusikareiden sekä piippu- ja savuketupakan valmisteveroa korotettaisiin noin viisi prosenttia ja savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan valmisteveroa noin 15 prosenttia. Korotuksen seurauksena savukkeiden hinnat nousisivat noin neljä prosenttia ja savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan noin 10 prosenttia.

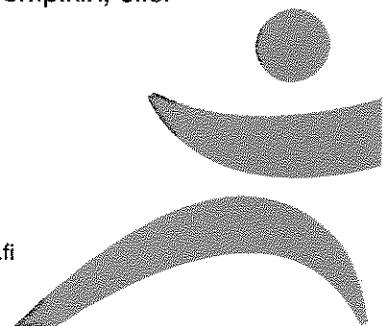
Pidämme tupakoinnin vähentämistä yhtenä tärkeänä terveystieteellisenä tavoitteena ja kannatamme esitystä, joka johtaisi tupakkatuotteiden hinnankorotukseen. Tupakka on kiistämättä yksi merkittävimmistä sairastavuuden ja ennen aikaisen kuolleisuuden riskitekijöistä.

Tupakan hinta on konkreettinen ja tehokas keino vähentää tupakan kulutusta ja siitä aiheutuvia haittoja. Hinta on erikoisen vaikuttava nuorten kohdalla, joiden käyttövarat ovat usein vähäiset. Vaikuttamalla nuorten tupakointiin ja ehkäisemällä nuorten tupakointia pystytään vaikuttamaan tehokkaasti tupakoinnin yleisyyteen väestötasolla.

Tupakointi on erityisesti vähiten koulutettujen ja huonoimmassa sosioekonomisessa asemassa olevien suomalaisten terveysongelma ja hinnankorotuksella on vaikutusta myös sosioekonomisten erojen kaventumiseen.

Tupakoinnin vähenemisen aikaansaamien terveydellisten hyötyjen lisäksi on myös huomioitava hinnankorotusten myötä tulevat lisävarat valtiolle. Viime vuosina tupakan reaalihintaa Suomessa verrattuna muihin EU-maihin on jopa laskenut ja veronkorotus on perusteltua tältäkin osin.

Edellisen, tämän vuoden alussa voimaantuleen veronkorotuksen valmistelussa arvioitiin, että seuraava korotus vuonna 2010 voisi olla samansuuruinen eli savukkeiden osalta 10 % ja savukkeiksi käärittävän ja hienoksi leikatun tupakan osalta 25 % tai suurempikin, ellei vaikutus siirry hintoihin.

Esitämmekin harkittavaksi, että korotus tehtäisiin tämänsuuruisena. Joka tapauksessa tupakkaveroa tulisi korottaa pienin vuosittaisin korotuksin myös tulevaisuudessa.

Kiinnitämme kannanotossamme samalla huomiota myös tupakoinnin vähentämiseen tähtäävään työhön ja sen rahoituksen riittävyteen. Lakisääteinen määräraha on aiemmin perustunut toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetun lain 0,45 % arvioidusta tupakkaverosta saatuun tuottoon, raittiustyölain mukaiseen määrärahaan (vähintään 7 senttiä / asukas) ja lisäksi valtion talousarvion momentille 33.70.50 osoitetulla määrärahalla terveyden edistämiseksi. Nyt määrärahan mitoituksessa otetaan huomioon väestön päihteiden käytön ja tupakoinnin yleisyys ja niistä aiheutuneet haitat sekä muu terveyskäyttäytyminen. Tämä on sinällään hyvä ja kannatettavaa. Haasteena on löytää luotettavat mittarit peilaamaan määrärahan suuruutta ja pystyä käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa kiinnittämään riittävästi huomiota tupakasta aiheutuviin valtaviin terveyshaittoihin ja niiden kustannuksiin, joiksi lakiesityksen perusteluissa mainitaan 250 miljoonaa euroa.

Olemme huolestuneina panneet merkille, että järjestöjen terveydenedistämistyön rahoitusta ollaan supistamassa. Rahoitus tälle vuodelle oli 9,3 miljoonaa euroa ja talousarvioesityksessä 4,1 miljoonaa euroa. Osa rahoituksesta, 3,2 miljoonaa euroa, ollaan siirtämässä Raha-automaattiyhdistyksen vastuulle, josta on tarkoitus järjestää ylimääräinen haku vielä tänä vuonna.

Vaikuttavan ja pitkäjänteisen toiminnan onnistumiseksi tarvitaan laajoja ja useampivuotisia hankkeita, joista on saatu hyviä kokemuksia. Oikein ja pitkäjänteisesti toteutettuna terveyden edistämistyö ja tupakoinnin vähentämistyö on kustannusvaikuttavaa.

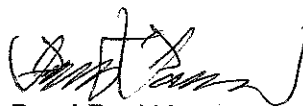
Hankerahoituksen lisäksi tarvitaan vakinaisen toiminnan rahoitusta. WHO:n suositus tupakoinnin vähentämiseksi ovat olleet 1 % tupakkaveron tuotosta tai kaksi euroa asukasta kohden. Rahoitusjärjestelmän pitäisi olla vakiintunut ja ennakoitavissa oleva, että se mahdollistaa myös osaavan ja ammattitaitoisen henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden.

Toivomme, että arvoisa valiokunta kiinnittäisi mietinnössään huomiota tupakanvastustustyön ja muun terveyden edistämistyön riittävän rahoituksen turvaamiseen.

Kunnioittaen,

Janne Juvakka
Toiminnanjohtaja
Terveyden edistämisen keskus

Pertti Paakkinen
Toiminnanjohtaja
Hengitysliitto Heli ry

